

काव्यसुधा (2. काव्य 2, b. + सुधा) f. Titel eines Commentars zu einem Werke über *Kunstgedichte* Verz. d. B. H. No. 823.

काव्यायनं patron. von काव्य gaṇa नडादि zu P. 4, 1, 99.

काव्याष्टक (2. काव्य 2, b. + अष्टक) n. Titel eines Werkes von Śūrya Verz. d. B. H. No. 868.

काप्, काशिते (ep. auch act.; s. unter प्र); चकाशे oder काशामास Vop. 8, 80, 118. *sichtbar sein, erscheinen; glänzen, leuchten, einen lieblichen Anblick gewähren* Dhātup. 16, 46. तमसा चैव धोरेण समुद्रतेन सर्वशः । प्रच्छादितं जनस्थानं न चकाशे समस्ततः ॥ R. 3, 29, 8. नैव भूमिर्न च दिशः प्रदिशा वा चकाशिर MBu. 3, 12789. ते तल्लिया रङ्गताः समेता जिगीयमाणा ह्रुपदात्मजा ताम् । चकाशिर पर्वतराजकन्यामुमां यथा देवगणाः समेताः ॥ 1, 7008. हरिरिव युगदीर्घदीर्घिर्ह्रिस्तदीयैः पतिरवनिपतीनां तैश्चकाशे चतुर्भिः Ragh. 10, 87. तन्मिथुनं चकासे (sic) । मेरोरूपात्तेष्विव वर्तमानमन्योऽन्यसंस्तमकस्त्रियामम् ॥ 7, 21. भूषं जीमूतवर्णानि वदनानि चकाशिर R. 3, 53, 25. पलपुष्पविक्रीनाश्च तत्रो न चकाशिर 29, 12. तथा दुहित्वा सुतरां सवित्री स्फुरत्प्रभामण्डलाया चकाशे Kumāras. 1, 24. Bhatt. 2, 25. काशित *glänzend, leuchtend* : प्रहृष्यत्काशितैर्मुखैः (oder ist etwa प्रहृष्यत्काशितैः zu lesen?) R. 6, 26, 48. चकाशिते MBu. 3, 438 falsche Lesart für प्रकाशिते; vgl. 4, 735. Nach Dhātup. 26, 53 auch काप्, काश्यते. — intens. चाकशीति, चाकश्यते 1) *hell leuchten*: अङ्गाराश्चाकश्यन्त इव Çat. Br. 2, 3, 2, 13. Kāṭj. Çr. 4, 13, 21. — 2) *hell sehen, überblicken*: चाकश्यमाना इव न ज्ञानत्यय यदैवोपनिप्रत्यय ज्ञानन्ति Çat. Br. 41, 8, 2, 10. घट्टे भुवनं चाकशीमि P. 7, 3, 87, Vārtt. 1, Sch. — Vgl. चकास्.

— अनु s. अनुकाश.

— अभि intens. 1) *beleuchten, bestrahlen*: तयो नस्तन्वा शतमयाभि चाकशीहि VS. 16, 2. — 2) *beschauen, erschauen*: घृतस्य धारा अभि चाकशीमि RV. 4, 58, 3, 9. अमृत्यन्-यचाकशम् 10, 133, 2. अर्नमन्व्यो अभि चाकशीति 1, 164, 20. Çat. Br. 14, 7, 1, 12.

— अघ *sichtbar sein, zu Tage liegen*: उभयतो मौसैः संकुर्वं नावकाशते Çat. Br. 8, 7, 4, 20. Vgl. अघकाश. — caus. act. *hinblicken lassen, — heissen*: पत्नीमवकाशयिष्यन्भवति Çat. Br. 1, 3, 1, 20. उपाश्रमेव प्रथममवकाशयति 4, 3, 6, 2. 1. 5. Kāṭj. Çr. 9, 7, 16. — intens. partic. praes. 1) *strahlend*: स एति सविता स्वीर्द्वयसृष्टेः ज्वाकशत् AV. 13, 4, 1. — 2) *erblickend*: (इहि) धेना इन्द्रावचाकशत् RV. 8, 32, 22. 9, 32, 4. 10, 43, 6. अर्त्तरितेण पतन्ति विश्वा ब्रूवाचाकशत् AV. 13, 4, 1.

— आ *erschauen, erkennen*: स संप्रत्युरः पुरुषमात्राश्च Çat. Br. 7, 4, 1, 43. — Vgl. आकाश.

— उद् *aufluchten, erglänzen*: स उच्चकाशे धवलोदरो दरो (Muschel) ऽप्युरुक्रमस्याधरोणशोणिमा । दाध्मायमानः कर्कजसंपुटे यथाब्जपाटे कलहंस उत्स्वनः ॥ Buṅ. P. 1, 11, 2. — Vgl. उत्काशन.

— नि s. नीकाश.

— सेनि caus. *enthüllen, offenbaren*: न संनिकाशेद्धर्मम् MBu. 14, 1283. Vgl. Vet. 3, 8, fg.

— निस् *elucere* West.: तं शृगालमूर्ध्वरणं निमीलितनयनं दत्तनिष्काशितं दृष्ट्वा मृत इति मत्वा u. s. w. Hit. 91, 16. Nach unserer Meinung ist निष्काशित als caus. und दत्तनिष्काशित als eine auch sonst vorkommende Umstellung zu fassen. Das caus. würde die Bed. *sichtbar machen, zeigen* haben. Häufig wird das caus. von कम् nach निस् mit श geschrie-

ben und auf diese Weise mit काप् verwechselt: गृहानिःकाशितः Pañkāt. 127, 16. Andere Beispiele wird man unter कम् finden.

— प्र *sichtbar werden, sich zeigen, zum Vorschein kommen, erscheinen; glänzen, leuchten; klar —, offenbar werden*: एषु सर्वेषु भूतेषु गूढा ऽत्मा न प्रकाशते । दृश्यते त्वय्या बुद्ध्या सूक्ष्मया सूक्ष्मदर्शिभिः ॥ Kāthop. 3, 12. विश्वामित्राश्रमे रम्य एष चात्र प्रकाशते MBu. 3, 9990. 10406. आ योजनाद्वा भूयो वा सत्यनामा (सा पुरी) प्रकाशते R. 1, 6, 25. कस्येदं मेघसंकाशं वनं धोरं प्रकाशते 26, 13. 34, 8. 2, 93, 7. मुहूर्तदिव दृष्टे मुहूर्तान्न प्रकाशते 3, 50, 6. व्याकुलाश्च दिशः सर्वा न च किञ्चित्प्रकाशते Viçv. 13, 12. ततः (किमवतः) प्रथमं प्रकाशते (गङ्गा) P. 4, 3, 83, Sch. कर्म यत्किञ्चित् प्रोक्तं पुरातनं न प्रकाशते Buṅ. P. 4, 29, 59. नन्त्राणि गताचींषि प्रकाश गततेजसः । विश्वाश्च सधूमाश्च नभसि प्रचकाशिर ॥ R. 2, 41, 11. तावन्योऽन्यं समाश्लिष्य प्रकर्षतौ परस्परम् । उभावपि प्रकाशते (dafür fälschlich चकाशिते 3, 438) प्रवृद्धौ वृषाविव ॥ MBu. 4, 735. तावुभौ स्म प्रकाशते पुष्पिताविव किंशुकौ R. 6, 20, 10. 2, 77, 23. 3, 5, 8. वाणवृष्टिभिराकीर्णः सक्तस्त्राशुर्दिवाकरः । न प्राकाशत 33, 12. (रथाः) उच्चैः सतः प्रकाशते ज्वलतो ऽग्निशिखा इव MBu. 1, 3676. 13, 5963. 14, 507. निरध्व इव धर्माश्रयदा दृष्टिः प्रकाशते Suçr. 2, 344, 7. सनिःश्वास इवार्दशश्चन्द्रमा न प्रकाशते R. 3, 22, 13. ये न रत्नानि विषयं पराधीना नराधियाः । ते मग्ना न प्रकाशन्ते गिरयः सागरे यथा ॥ 37, 6. तथा (उपनिषदा) प्रयुक्तया सम्यग्ज्ञातसर्वं प्रकाशते MBu. 3, 1466. अपि चेह्म श्रिया कीनः कृतविद्यः प्रकाशते 13750. विद्या प्रकाशते Suçr. 1, 7, 14. तस्यैते कथिता कथ्याः प्रकाशन्ते Çvetāçv. Up. 6, 23. act.: भूय एव तु ते वीर्यं प्रकाशेत् MBu. 3, 10400. ततो ह्यरात्प्रकाशतं पाण्डुरं मेरुसंनिभम् । ददृशुस्ते 10911. प्रभावतेपामृषीणां वीक्ष्य पाण्डवाः । प्रकाशतो दिशः सर्वा विस्मयं परमं ययुः ॥ 13, 1773. मग्नचन्द्रमिव व्योम न प्रकाशति मेदिनी R. 4, 16, 3. — caus. act. *sichtbar machen, erscheinen lassen, zeigen, an den Tag legen; erleuchten, erhellen; enthüllen, bekanntmachen, mittheilen, verkünden, offenbaren*: द्वारिणे तापसा ऊचू राजानं च प्रकाशय MBu. 1, 4906. Kāthās. 13, 102. अघसरो ऽयमात्मानं प्रकाशयितुम् Çāk. 12, 11. रङ्गस्य दर्शयित्वा निवर्तते नर्तकी यथा नृत्यात् । पुरुषस्य तथात्मानं प्रकाशय निवर्तते प्रकृतिः ॥ Sāṃkhjak. 59. व्यवसायो हि ते वीर कर्म चैव प्रकाशितम् R. 4, 42, 14. 3, 39, 37. 5, 31, 9. सर्वा दिश उर्ध्वमधश्च तिर्यक्प्रकाशयन्नाजते यदनङ्गान् Çvetāçv. Up. 3, 4. Praçnop. 1, 6. रविर्वा लोकमिमं प्रकाशयन् MBu. 4, 232. 3, 11904. तया (सूर्येण) संधार्यते लोकस्त्वया लोकः प्रकाशयते 168. पुराणपूर्णचन्द्रेण श्रुतिव्योत्स्राः प्रकाशिताः 1, 86. Hit. I, 163. Vid. 101. यया प्रकाशयत्येकः कृत्स्नं लोकमिमं रविः । तेत्रं तेत्री तथा कृत्स्नं प्रकाशयति भारत ॥ Bhag. 13, 33. 5, 16. MBu. 14, 507. Sāṃkhjak. 36. अपहृत्य तमः संततमयीनाखिलान्प्रकाशयतु Sāh. D. 1, 7. कदाचित्कुपितं मित्रं सर्वदायं प्रकाशयेत् Kāṇ. 20. MBu. 3, 11209. Hit. I, 122. काशियति-प्रकाशित Suçr. 1, 6, 5. 12, 6. Vet. 3, 9. Bhatt. 11, 31. Kāthās. 2, 60. 61. 4, 88. प्रकाशित = दर्शित u. s. w. H. 1478. med.: कत्येव देवाः प्रजां विधारयन्ते कतर एतत्प्रकाशयन्ते (zur Erscheinung bringen) Praçnop. 2, 1. तामुपगीतिं प्रकाशयते (für Etwas erklären) महाकवयः Çrut. (Br.) 8. — intens. *bestrahlen und überblicken*: भुवनानि प्रचाकशद्भुतानि देवः सविताभि र्भुते RV. 4, 33, 4. — Vgl. अप्रचङ्कश, प्रकाश.

— अभिप्र *sichtbar werden, sich zeigen*: व्यूहेषु कपिमुष्यानां प्रकाशो ऽभिप्रकाशते । देवानामिव सैन्यानां संधामे तारकामये ॥ R. 5, 73, 60. देवयानो ऽस्य पन्थाश्च चक्षुषाभिप्रकाशते (seinem Auge) MBu. 3, 11006 (p. 569).